



**การดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการ
ประชาชนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย**

**The implementation of the Clean Drinking Water Policy for
public service of the Department of Local Administration,
Ministry of Interior**

นัฐدانัย สงวนสุข¹ & ศุภัทรา อำนวยสวัสดิ์²

Natdanai Sanguansuk¹ & Supatra Amnuaysawasdi²

Corresponding author: 6614832083@rumail.ru.ac.th

Received: 17/08/68 Revised: 01/09/68 Accepted: 03/09/68

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้วิธีวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ส่วน

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Student, Master of Public administration Program, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

² Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University



บุคคล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 ราย โดยใช้กรอบแนวคิด POSDCoRB ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการวางแผนระยะ 3 ปี กำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนา พร้อมติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดำเนินงานผ่านคณะทำงานในระดับจังหวัด กรม และกระทรวง ส่งผลให้สามารถกระจายนโยบายสู่ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการมอบหมายภารกิจชัดเจน ใช้หนังสือราชการในการสั่งการ และประสานงานทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ การรายงานผลเป็นไปตามระบบราชการจากบนลงล่าง และมีการจัดทำบุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อสนับสนุน อปท. ทั้งนี้ ยังพบปัญหาและอุปสรรคในด้านโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณ และบุคลากรที่ไม่เพียงพอ โดยแนวทางในการแก้ไข คือ ควรมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในพื้นที่ เพิ่มบุคลากรในระดับท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

คำสำคัญ : การดำเนินงาน; นโยบายน้ำดื่มสะอาด; การให้บริการประชาชน

Abstract

This study aimed to examine the implementation of the clean drinking water policy for public services, identify problems and obstacles in its execution, and propose practical solutions and recommendations for the Department of Local Administration, Ministry of Interior. A qualitative



research design was employed, utilizing both documentary research and in-depth interviews with three key informants, guided by the POSDCoRB framework. The findings revealed that the implementation of the clean drinking water policy was carried out systematically, beginning with a three-year strategic plan that defined objectives and development approaches, along with continuous monitoring and evaluation. Operations were coordinated through working groups at the provincial, departmental, and ministerial levels, enabling effective policy dissemination to local areas. Clear task assignments were established, official documents were used for directives, and both formal and informal communication channels were employed. Reporting followed a top-down bureaucratic system, supported by special-purpose grants allocated to local administrative organizations. However, several obstacles were identified, including inadequate infrastructure, insufficient budget, and limited personnel. To address these challenges, the study suggests enhancing local collaboration, increasing staffing at the local level, strengthening personnel capacity, and developing networks for knowledge exchange, which would improve the overall effectiveness of policy implementation.

Keywords : Implementation; Clean Drinking Water Policy; Public Service



บทนำ

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำ โดยการบริหารจัดการน้ำในปัจจุบันเป็นการบริหารให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566–2580 (ฉบับปรับปรุง) แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2562 เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติทำหน้าที่ในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบาย “น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน” มุ่งเน้นให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอ และเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในครัวเรือน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายจากการซื้อน้ำดื่มบริโภค โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) ได้มอบนโยบายสำคัญ 5 ด้าน ในการประชุมมอบนโยบายของผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยนโยบายที่ 5 “น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน” มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในครัวเรือน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายจากการซื้อน้ำดื่มสำหรับบริโภค ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และการประสานภูมิภาคได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจการพัฒนา และสนับสนุนบริการน้ำประปาในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการให้บริการน้ำสะอาดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย “น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน” และสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการเกี่ยวกับ



ระบบประปา เพื่อพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานของระบบประปา รวมทั้งยกระดับสมรรถนะความสามารถของบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่หลักในการพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง โดยเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การติดตามและประเมินผลตามแผน และการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีบทบาทในการกำกับดูแล ให้คำปรึกษา และจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล รวมถึงประสานการจัดบริการสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ทั่วถึงและได้มาตรฐาน

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีความสำคัญต่อ การพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาให้สะอาดสามารถนำมาอุปโภคและบริโภค เพื่อบริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า การดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน ปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย แนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย



วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการดำเนินการวิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการผู้ซึ่งปฏิบัติงานในกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยผ่านการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล จำนวน 3 ราย ดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
- 2) ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ซึ่งลักษณะของการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีคำถาม และข้อกำหนดที่แน่นอน โดยจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 62) และการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลก่อนที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายที่จะเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยได้แจ้งให้ทราบเป็นการล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง



โดยก่อนจะเริ่มการสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจัดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์รายข้อ พบว่า

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย
น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรม
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามแนวคิดของ Luther H.
Gulick และ Lyndall Urwic ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอนตาม
หลัก POSDCoRB ดังนี้ 1. การวางแผน (Planning) 2. การจัดองค์การ
(Organizing) 3. การจัดบุคลากร (Staffing) 4. การสั่งการ (Directing) 5. การ
ประสานงาน (Coordinating) 6. การรายงาน (Reporting) 7. การจัดทำ
งบประมาณ (Budgeting) (2562, อ้างถึงใน ฐาณิศรา กาบบัวศรี, หน้า 18-20)
พบว่า

1. การวางแผน (Planning) มีลักษณะเป็นแผนบูรณาการจากบนลงล่าง
โดยมีการตั้งเป้าหมายชัดเจนในระดับประเทศ ควบคู่กับการออกแบบแนวทางให้
ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของ อปท.
และภาคีเครือข่าย ตลอดจนการติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนอย่างแท้จริงโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประชาชนทั่ว



ประเทศสามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและปลอดภัยภายในระยะเวลา 3 ปี (2568–2570)

1. วางเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ หลังได้รับนโยบายจากกระทรวงมหาดไทย สก. วางแผนแบบเป็นขั้นตอนชัดเจน แบ่งตามปีงบประมาณ ได้แก่ ปี 2568 พัฒนาอำเภอละ 1 แห่ง รวม 878 แห่ง ปี 2569 พัฒนาตำบลละ 1 แห่ง รวม 7,255 แห่ง และปี 2570 พัฒนาหมู่บ้านละ 1 แห่ง รวม 75,142 แห่ง

แผนดังกล่าวแสดงถึงการลำดับความสำคัญและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามลำดับจากกว้างไปสู่ลึกในเชิงพื้นที่

2. กำหนดแนวทางการดำเนินการตามบริบทท้องถิ่น ในระดับจังหวัดและอปท. โดย สก. วางแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพจริงของพื้นที่ แบ่งเป็น 2 กรณีหลัก

1) อปท. ที่มีระบบประปาเป็นของตนเอง ต้องประเมินระบบ, ตรวจคุณภาพน้ำ, ปรับปรุงตามคำแนะนำ และส่งตรวจซ้ำเพื่อให้ได้มาตรฐาน

2) อปท. ที่ไม่มีระบบประปา ให้นำเกณฑ์ EHA มาใช้ในการวางแผนเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ และประสานกับหน่วยงานภายนอก เช่น การประปาส่วนภูมิภาค

3. แผนติดตั้งตู้น้ำดื่ม RO ทั่วประเทศ วางแผนติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดแบบ Reverse Osmosis (RO) จำนวน 100,000 จุด ภายใน 3 ปี ปี 2568 20,000 จุด ปี 2569 40,000 จุด และปี 2570 40,000 จุด ตู้น้ำต้องผ่านกระบวนการกรองหลายขั้นตอนและได้รับการรับรองมาตรฐานจาก มอก.

4. การวางแผนงบประมาณท้องถิ่น อปท. ต้องนำโครงการติดตั้งตู้น้ำดื่มหรือพัฒนาระบบประปา บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น หากมีอยู่แล้ว ให้



ดำเนินการตามระเบียบงบประมาณ และหากยังไม่มี สามารถเพิ่มเติมได้ โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามเห็นชอบและปิดประกาศ 30 วัน ก่อนเสนอให้สภาท้องถิ่นพิจารณา

5. ระบบรายงานผลเพื่อประเมินความก้าวหน้า มีการกำหนดระบบรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลราชการ โดยมีการวางกรอบในการรายงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวนจุดติดตั้ง) และเชิงคุณภาพ (ผลตรวจคุณภาพน้ำ)

2. การจัดองค์การ (Organizing) มีโครงสร้างที่ชัดเจน กระจายอำนาจและบทบาทอย่างสมดุลในทุกระดับ ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายสามารถเดินหน้าได้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ และตรงตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย โดยมีระบบติดตามประเมินผลครอบคลุมทั้งบุคลากรและองค์การ ดังนี้

1. โครงสร้างคณะทำงาน 3 ระดับ การวางโครงสร้างแบบมีลำดับชั้น และมีผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างชัดเจน สะท้อนถึงการบริหารแบบบูรณาการจากบนลงล่าง ดังนี้

1) ระดับกระทรวง แต่งตั้งคณะทำงานโดยมี รองอธิบดี สถ. เป็นประธาน พร้อมผู้แทนจากการประสานส่วนภูมิภาค และ กรมอนามัย เป็นเลขานุการ เพื่อกำหนดทิศทางนโยบายในภาพรวมระดับประเทศ

2) ระดับกรม มีคณะทำงานนำโดย รองอธิบดี สถ. และมีผู้อำนวยการกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน และกลุ่มยุทธศาสตร์ เป็นเลขานุการร่วม ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม และวิเคราะห์ภาพรวม



3) ระดับจังหวัด มีการตั้งคณะทำงานที่นำโดย รองผู้ว่าราชการจังหวัด มี ท้องถิ่นจังหวัด เป็นเลขานุการ พร้อมหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อคัดเลือกเป้าหมาย วาง แนวทาง และติดตามการทำงานของ อปท. อย่างใกล้ชิด

2. การกำหนดหน่วยงานหลักและบทบาทหน้าที่ภายในกรม หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรงคือ กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงาน ท้องถิ่นมีการมอบอำนาจอย่างเป็นทางการผ่านคำสั่งให้ รองอธิบดีสายงานแผน และนโยบาย เป็นประธานคณะทำงานระดับส่วนกลาง กำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน เช่น ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น และผู้อำนวยการ กลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน ทำหน้าที่เลขานุการ การมอบหมายหน้าที่เชิงโครงสร้างนี้ ช่วยให้การสื่อสาร การติดตามงาน และการรายงานผลในแต่ละระดับเป็นไปอย่างมี ทิศทางเดียวกัน และไม่ซ้ำซ้อน

3. ระบบตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

1) ระดับบุคลากร ตัวชี้วัดใน ประกาศกรมฯ โดยเฉพาะ ตัวชี้วัดที่ 7 เป็นเกณฑ์วัดผลงานข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายน้ำดื่มสะอาด เช่น ร้อยละของ อปท. ที่พัฒนาระบบประปาได้มาตรฐานร้อยละของผู้นำดื่มที่ ติดตั้งสำเร็จและให้บริการได้จริง

2) ระดับองค์กร (อปท.) ใช้ LPA ตัวชี้วัดที่ 34 เป็นตัวประเมิน ภาพรวมการดำเนินงานของ อปท. เช่นฐานข้อมูลระบบประปา, การตรวจคุณภาพ น้ำ, จุดให้บริการน้ำสะอาดอย่างน้อย 1 จุดในพื้นที่

4. บทบาทของคณะทำงานแต่ละระดับ

1) คณะทำงานส่วนกลาง วางแผนนโยบาย กำหนดแนวทาง และ ติดตามผล รับฟังปัญหาจากพื้นที่และเสนอแนวทางแก้ไขเชิงนโยบาย



2) คณะทำงานระดับจังหวัด วางแผนปฏิบัติ จัดทำแผนพื้นที่จริง บูรณาการกับหน่วยงานภายนอกในจังหวัด และรายงานผลต่อกรมเพื่อส่งเคราะห์ ข้อมูลในระดับประเทศ

3. **การจัดบุคลากร (Staffing)** ได้ออกแบบโครงสร้างบุคลากรและการ จัดสรรหน้าที่ยังเป็นระบบ โดยเริ่มจากการ จัดตั้งคณะทำงานใน 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีการกำหนดบทบาทที่แตกต่างกัน พร้อมแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ ความสามารถ และอำนาจหน้าที่ในการสั่งการหรือประสานงานได้ตรงตามกลไก ของรัฐ เช่น การแต่งตั้ง รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานคณะทำงานระดับ จังหวัด หรือการมอบหมายให้ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็น ประธานทั้งในระดับกรมและกระทรวง เพื่อให้การประสานนโยบายเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังมีการออกคำสั่งแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ระบุชัดเจนถึงตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภารกิจของแต่ละบุคคลหรือหน่วยงาน ซึ่งช่วยลดความซ้ำซ้อน สร้างความเข้าใจร่วม และทำให้การดำเนินงานในพื้นที่มี เอกภาพ สอดคล้องกันในทุกระดับ ทั้งนี้ยังเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจและความ รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล การ ปฏิบัติงานที่ผูกโยงกับตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจด้านน้ำดื่มสะอาด

4. **การสั่งการ (Directing)** ใช้กระบวนการอำนวยการที่ครอบคลุมทั้ง ระดับนโยบาย กลไกการทำงาน และการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ไม่ เพียงแต่กำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายเท่านั้น หากแต่ได้สื่อสารและสั่งการไปยัง หน่วยงานในพื้นที่อย่างชัดเจนผ่านหนังสือราชการ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกลไก หลักในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน ผ่านคำสั่ง และ แนวทางการดำเนินงานไปยัง อปท. ทั่วประเทศ เพื่อให้ทุกฝ่ายเคลื่อนตัวไปใน



ทิศทางเดียวกัน โดยมีการกำกับอย่างเป็นระบบผ่านการสั่งการเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานรับผิดชอบ ไปจนถึงการแจ้งให้มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการควบคุมผ่านการอำนวยความสะดวกอย่างเป็นรูปธรรม และมีการวางระบบตัวชี้วัดที่ชัดเจน ทั้งในระดับข้าราชการผู้ปฏิบัติงานและในระดับองค์กรท้องถิ่น เช่น ตัวชี้วัดที่ 7 ในการประเมินข้าราชการประจำรอบ 2 ปีงบประมาณ 2568 และตัวชี้วัดที่ 34 ภายใต้การประเมิน LPA ของ อปท. สิ่งเหล่านี้เปรียบได้กับเข็มทิศที่กำหนดทิศทางของการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน และตรวจสอบได้ โดยมีเป้าหมายร่วมคือ การทำให้น้ำประปา และน้ำดื่มสะอาดในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้จริง

5. การประสานงาน (Coordinating) มีการจัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดที่มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และท้องถิ่นจังหวัดเป็นเลขานุการ เป็นตัวอย่างของการเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายนโยบายกับฝ่ายปฏิบัติ อย่างเป็นระบบ ทั้งยังเปิดพื้นที่ให้กับ อปท. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดความสำคัญของพื้นที่ และผลักดันโครงการให้ตอบโจทย์ท้องถิ่นจริง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดในจุดสำคัญของชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการออกแบบการประสานงานที่ไม่ใช่เพียงการสั่งการจากเบื้องบน แต่เป็นการรับฟังและทำงานร่วมกันในทุกกระดับ โดยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี เช่น กรมอนามัย การประปาส่วนภูมิภาค กรมทรัพยากรน้ำ และสำนักงานสิ่งแวดล้อม ยังสะท้อนให้เห็นถึงทักษะการประสานงานในเชิงนโยบายของ สด. ที่สามารถนำเอาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากแต่ละหน่วยงานมาผสมผสานกันเป็นพลังขับเคลื่อนร่วมกัน โดยไม่เกิดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันของบทบาท



หน่วยงานเหล่านี้ไม่ใช่เพียงผู้สนับสนุน แต่กลายเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการทำงานที่ช่วยยกระดับมาตรฐานน้ำดื่มของประเทศ สถ. ยังปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยด้วยการใช้ช่องทางการประสานงานที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบไม่เป็นการทาง เช่น การใช้แอปพลิเคชัน LINE ซึ่งช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสาร ติดตามผล และแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงความเป็นทางการของระบบราชการไว้ด้วยการประชุมคณะทำงานและส่งหนังสือราชการ

6. การรายงาน (Reporting) มีการวางโครงสร้างการติดตามผลแบบจากบนลงล่าง ที่ยังคงไว้ซึ่งกลไกการตรวจสอบอย่างรอบด้าน โดยได้กำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทั่วประเทศเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยมีความต่อเนื่องในการรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น Google Sheets, Email และเอกสารราชการรูปแบบดิจิทัล ซึ่งตอบโจทย์ทั้งในด้านความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น และความโปร่งใส นอกจากนี้ การมอบหมายให้คณะทำงานระดับจังหวัดจัดทำแผนการลงพื้นที่ตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง พร้อมประสานผู้ตรวจราชการกรมลงพื้นที่ร่วมด้วย นำไปสู่การตรวจสอบที่เป็นรูปธรรมและสามารถใช้ข้อมูลจากภาคปฏิบัติในการปรับปรุงนโยบายได้จริง

7. การจัดทำงานงบประมาณ (Budgeting) แม้จะเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณอย่างชัดเจน เนื่องจากไม่มีงบประมาณโดยตรงสำหรับขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว แต่ สถ. เลือกใช้บทบาทในเชิงประสานงานแทนการเป็นผู้ดำเนินงานโดยตรง ด้วยการทำงานร่วมกับ อปท. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณด้านการจัดการระบบประปาและน้ำดื่มเป็นประจำอยู่แล้วทุกปี การผลักดันให้ อปท. บรรจุโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำดื่มสะอาดไว้ในแผนพัฒนา



ท้องถิ่น จึงเป็นการใช้กลไกภายในที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และช่วยกระจายภาระด้านงบประมาณลงสู่พื้นที่อย่างสมเหตุสมผล อีกทั้ง สก. มีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะ “เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ” สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน และการปรับปรุงคุณภาพน้ำ ขณะเดียวกันยังดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภายนอก เช่น การประสานภูมิภาค กรมอนามัย ตลอดจนมหาวิทยาลัยและองค์กรภาคประชาชน เพื่อระดมทรัพยากรทั้งในด้านเทคนิค บุคลากร และงบประมาณผ่านความร่วมมือและการสนับสนุนแบบไม่เป็นทางการ แทนการใช้จ่ายจากงบกลางของตนเอง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ
การขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรมส่งเสริมการ
ปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สามารถสรุปได้ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค

1. ด้านงบประมาณและทรัพยากร ได้แก่ 1) ค่าใช้จ่ายในการตรวจคุณภาพน้ำสูง โดยเฉพาะการส่งตรวจในห้องปฏิบัติการซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2) งบประมาณของ อปท.ไม่เพียงพอ ต่อการพัฒนา ระบบประปาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน และ 3) ขาดอุปกรณ์ตรวจหรือห้องแล็บ ในบางพื้นที่ไม่มีความพร้อมทำให้ต้องพึ่งพาหน่วยงานภายนอกที่อาจไม่สะดวกหรือล่าช้า

2. ด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ 1) ระบบท่อขนส่งน้ำที่เก่าและชำรุด ทำให้น้ำประปามีสิ่งปนเปื้อน ส่งผลต่อผลตรวจคุณภาพที่ไม่ผ่านมาตรฐาน



2) ป่อพักน้ำมีขนาดเล็ก ไม่สามารถรองรับกระบวนการตกตะกอนน้ำได้ดี ทำให้กระบวนการกรองไม่มีประสิทธิภาพ และ3) แหล่งน้ำดิบมีคุณภาพต่างกันในแต่ละพื้นที่ ส่งผลต่อการปรับคุณภาพน้ำก่อนจ่ายให้ประชาชน ซึ่งบางแหล่งอาจมีปัญหาตั้งแต่ต้นทาง

3. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) บุคลากรที่มีทักษะเฉพาะด้านประปายังมีน้อย ทั้งในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ อปท. และคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน 2) เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดูแลระบบประปา มักถูกมอบหมายให้รับผิดชอบงานอื่นควบคู่ ทำให้ขาดความต่อเนื่องและประสิทธิภาพในการดูแลระบบประปา 3) ความเข้าใจและทักษะในการบริหารระบบประปาหมู่บ้านยังไม่ทั่วถึง ทำให้การดำเนินงานหลายพื้นที่ยังขาดมาตรฐาน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สามารถสรุปได้ ดังนี้

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

1. การสนับสนุนในพื้นที่ ได้แก่ 1) จัดให้มีการลงพื้นที่ของคณะทำงานระดับจังหวัด เพื่อให้คำแนะนำและเสนอแนวทางการปรับปรุงแก อปท. เพื่อยกระดับคุณภาพน้ำประปาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 2) ประชุมร่วมกับกรมอนามัย เพื่อหารือแนวทางลดค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตรวจคุณภาพน้ำได้อย่างสม่ำเสมอและประหยัดงบประมาณ



2. การพัฒนาศักยภาพและความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน 1) จัดอบรมและพัฒนาทักษะผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน ผ่านหลายรูปแบบ เช่น การจัดฝึกอบรมจัดทำคู่มือ และการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2) การอบรมและพัฒนาที่จะบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ และกรมอนามัย

3. การเพิ่มอัตราบุคลากรในระดับท้องถิ่น หรือการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มอัตรากำลัง โดยเฉพาะในตำแหน่งนักวิชาการและช่างซ่อมบำรุงที่มีความรู้ด้านระบบประปา เพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญเพียงพอในการดูแลระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน โดยสร้างเครือข่ายผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางการบริหารจัดการกิจการประปาระหว่างพื้นที่ ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณาการ มีข้อเสนอให้มีการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับบุคลากรของ อปท. ที่ดูแลระบบน้ำดื่มสะอาด โดยหลักสูตรควรครอบคลุมทั้งด้านเทคนิค เช่น การดูแลระบบท่อ บำบัดน้ำ และการบำรุงรักษา รวมถึงด้านการบริหารจัดการ เช่น การบริหารงบประมาณ การบริการประชาชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น การประชุมเชิงวิชาการประปาหมู่บ้านประจำปี รวมถึงการมอบ



รางวัลกิจการประปาดีเด่น เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้แก่ อปท. ที่มีผลการดำเนินงานที่ดีเด่น และเป็นเวทีเผยแพร่แนวทางปฏิบัติ

3. ขยายผลจากพื้นที่ต้นแบบ เสนอให้มีการคัดเลือกอำเภอหรือตำบลต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำประปาให้ได้มาตรฐานน้ำสะอาดสามารถดื่มได้ และนำแนวทางจากพื้นที่ต้นแบบไปขยายผลสู่พื้นที่อื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนในภาพรวม

4. เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำและสร้างการรับรู้ การพัฒนาแหล่งน้ำดิบระบบขนส่ง และสร้างการตระหนักรู้ในระดับชุมชนให้เห็นความสำคัญของระบบประปา ถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการดูแลรักษาระบบประปาในระยะยาว

5. สสำรวจและเตรียมงบประมาณอย่างเป็นระบบ ให้ อปท. ดำเนินการจัดทำแบบสำรวจการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดในปีงบประมาณ 2568 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและของบประมาณได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัย การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Luther H. Gulick และ Lyndall Urwic ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอนตามหลัก POSDCoRB สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) ในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาด เป็นแผนบูรณาการจากบนลงล่างที่มีความชัดเจนและเป็นระบบ เริ่มจากการกำหนดเป้าหมายระดับชาติภายใน 3 ปี (2568–2570) โดยค่อย ๆ ขยายจากอำเภอ สู่ตำบล



และหมู่บ้าน พร้อมวางแผนติดตั้งตู้น้ำดื่ม RO ทั่วประเทศ 100,000 จุด ทั้งยังปรับแนวทางให้เหมาะกับแต่ละพื้นที่ตามบริบทของ อปท. ไม่ว่าจะเป็นมีหรือไม่มีระบบประปา พร้อมสนับสนุนให้ อปท. บรรจุโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างถูกต้องตามขั้นตอน และใช้ระบบรายงานผลอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย การที่จะขับเคลื่อนนโยบายจึงจำเป็นต้องได้รับการมอบนโยบายจากกระทรวงมหาดไทย โดยนโยบายที่ 5 น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน เป็นนโยบายที่ได้รับมอบหมายให้หน่วยงานนำมาปฏิบัติ พอได้รับนโยบายแล้วก็เข้าสู่กระบวนการคิดวางแผนการดำเนินงาน ได้แก่

1. ศึกษาข้อมูลระบบประปาท้องถิ่นทั่วประเทศ
2. กำหนดแนวทางการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำประปาเพื่อที่จะให้มีมาตรฐานที่สะอาดสามารถดื่มได้
3. กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาด ระยะ 3 ปี (2568–2570)
4. กำหนดวางแผนการตรวจติดตาม และรายงานผลสรุปผลการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มประจําปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. . .” และสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 กล่าวว่า ...“มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน โดยได้พิจารณามอบหมายให้กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นผู้ดำเนินงานด้านธุรการต่าง ๆ รวมถึงการกำกับ ดูแล สั่งการและติดตามผล



การขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาด ซึ่งกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้มีการจัดทำหนังสือราชการเพื่อให้จังหวัดกำนันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ 1. หลักเกณฑ์ วิธีการในการตรวจสอบคุณภาพน้ำประปา 2. ประกาศกรมอนามัย เรื่องเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 3. ตัวอย่าง (ร่าง) คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ ระดับจังหวัด และ 4. แบบรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาด. . .”

ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนในระยะ 3 ปี (2568–2570) โดยเน้นการพัฒนาระบบประปาและการติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เริ่มจากการคัดเลือกอปท. เป้าหมายในแต่ละปี เพื่อปรับปรุงระบบประปาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานกรมอนามัย และตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาอย่างเป็นระบบ หากไม่ผ่านเกณฑ์อปท. จะต้องปรับปรุงและส่งตรวจใหม่อีกครั้ง ส่วนกรณีที่ระบบประปาให้บริการโดยหน่วยงานอื่น เช่น การประปาส่วนภูมิภาค ให้นำแนวทาง EHA มาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์และเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ ขณะเดียวกัน ยังมีแผนติดตั้งตู้น้ำดื่มระบบ RO จำนวน 100,000 จุดภายใน 3 ปี โดยเลือกจุดติดตั้งที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ตู้น้ำต้องมีระบบกรองหลายขั้นตอนและได้รับมาตรฐานรับรอง เพื่อให้มั่นใจในความสะอาดและปลอดภัย อปท. ต้องบรรจุโครงการนี้ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น หากยังไม่มีสามารถเพิ่มเติมแผนได้ โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบและปิดประกาศให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า 30 วัน ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางที่สะท้อนการวางแผนเชิงระบบ และการประสานงานร่วมกันทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดอย่างทั่วถึงและยั่งยืน. . .”



2. การจัดองค์การ (Organizing) มีโครงสร้างบริหารที่ชัดเจน คือ ระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับจังหวัด โดยแต่ละระดับมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ทำงานประสานกันอย่างเป็นระบบ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น มีการมอบอำนาจผ่านคำสั่งอย่างเป็นทางการ ช่วยให้การสื่อสารและติดตามผลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมใช้ระบบตัวชี้วัดทั้งในระดับบุคลากรและองค์กร (อปท.) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม คณะทำงานส่วนกลางเน้นวางแผนและแก้ไขปัญหาบนระดับนโยบาย ขณะที่คณะทำงานระดับจังหวัดเน้นการปฏิบัติจริงและประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อผลักดันนโยบายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ครบทุกพื้นที่ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรหรือกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายโดยออกจัดตั้งคณะทำงาน 2 ระดับ ดังนี้ 1. คณะทำงานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน (คณะทำงานส่วนกลาง) มีหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน จัดทำมาตรการ และกำหนดแนวทาง ติดตามผลการดำเนินการและวิเคราะห์สรุปปัญหาอุปสรรคการดำเนินการ และ 2. คณะทำงานขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด (ส่วนภูมิภาค) มีหน้าที่ กำหนดกรอบ แนวทางปฏิบัติ วิธีการ สืบรวจจัดทำแผนในการพัฒนาประปาหมู่บ้าน บูรณาการร่วมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ. . .” และสอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . . มีการจัดโครงสร้างองค์กรในการขับเคลื่อน



นโยบายฯ โดยการพิจารณามอบหมายให้กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบดูแลเรื่องการขับเคลื่อนฯ และมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานและติดตามนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน ให้มีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กลุ่มงานภารกิจด้านนโยบายและแผน) เป็นประธาน ให้มีผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่นเป็นคณะทำงาน และผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นเลขานุการคณะทำงาน. . .” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . . กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับกรม และระดับกระทรวง โดยระดับจังหวัดมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ขณะที่ระดับกรมและกระทรวงมีรองอธิบดี สถ. เป็นประธาน และมีเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการจากกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องรับบทบาทเลขานุการร่วมกับฝ่ายแผนงานจากการประสานงานภูมิภาค นอกจากนี้ สถ. ยังได้กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของข้าราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ตัวชี้วัดของข้าราชการ สถ.. .”

3. การจัดบุคลากร (Staffing) มีการจัดสรรบุคลากรอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับการปฏิบัติงานด้วยการตั้งคณะทำงานใน 3 ระดับ พร้อมแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถและอำนาจหน้าที่ชัดเจน เช่น รองผู้ว่าราชการจังหวัดและรองอธิบดีกรม เพื่อให้การประสานงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บุคลากรจากหน่วยงานเฉพาะทางถูกคัดเลือกตามความเชี่ยวชาญ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานและนโยบาย วางบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนผ่านคำสั่งแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ช่วยลดความซ้ำซ้อน สร้างความเข้าใจร่วม และเสริมแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อให้การ



ขับเคลื่อนนโยบายด้านน้ำดื่มสะอาดมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกันทั่วประเทศอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .การแบ่งงานในการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน ใช้รูปแบบการจัดทำคำสั่ง ระบุตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนผ่านการจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน และคณะทำงานขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด. . .” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .การจัดสรรบุคลากรในการปฏิบัติงานขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดนั้น มีการมอบหมายให้สำนัก/กอง ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดูแล กำกับ เร่งรัด และติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบาย และการจัดทำคำสั่งในรูปแบบการจัดตั้งคณะทำงานฯ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความชัดเจนในตำแหน่งและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบาย. . .” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .ระดับจังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และท้องถิ่นจังหวัดเป็นคณะทำงานและเลขานุการระดับกรม คณะทำงานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นประธาน มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และมีผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และนโยบาย เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม และระดับกระทรวง คณะทำงานขับเคลื่อนและ



ติดตามนโยบายนำดื่มสะอาดบริการประชาชน โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นประธานมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และมีผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานโครงการ การประสานส่วนภูมิภาค เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม. .” สอดคล้องกับงานวิจัยของ สกฤติ อิศรียานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ด้านบุคลากรและงบประมาณ ซึ่งพบว่า ในด้านบุคลากรได้มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินนโยบาย โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามาผลักดันนโยบายให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

4. การสั่งการ (Directing) มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายนำดื่มสะอาดบริการประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการอำนวยการที่ชัดเจนและครอบคลุมทั้งระดับนโยบาย กลไกการทำงาน และการติดตามตรวจสอบ โดยใช้หนังสือราชการเป็นเครื่องมือหลักในการสั่งการและกำกับกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ พร้อมทั้งตัวชี้วัดที่ชัดเจนทั้งระดับบุคลากรและองค์กร เพื่อวัดผลและตรวจสอบความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังจัดประชุมคณะทำงานระดับส่วนกลางเพื่อรับฟังปัญหาและปรับปรุงแนวทาง ทำให้นโยบายต่อเนื่องและตอบโจทย์พื้นที่จริง สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . . ในการกำกับและสั่งการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการ ดังนี้ 1. มีหนังสือ สั่งการชักจูง เร่งรัดผลการดำเนินการ สั่งการรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดทุกเดือน และ 2. จัดประชุมคณะทำงานฯ (ส่วนกลาง) ติดตาม หรือรับทราบปัญหาและอุปสรรค และอาศัยอำนาจตามมติคณะกรรมการฯ ในการแก้ไข



ปัญหา. . ." สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า ". . มีหนังสือทางราชการเพื่อสั่งการ หรือชี้แจงแนวทางการปฏิบัติตามแนวทางหรือหลักเกณฑ์การขับเคลื่อนนโยบายฯ และโดยเป็นมิติที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะทำงานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน. . ." และสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า ". . .การกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการผลักดันนโยบายน้ำดื่มสะอาดอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ โดยในระดับกรม มีการกำหนดตัวชี้วัดในรอบการประเมินราชการประจำปีงบประมาณ 2568 ได้แก่ ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาให้ได้มาตรฐานตามประกาศกรมอนามัย และร้อยละของจำนวนตุน้ำดื่มสะอาดที่ได้รับการติดตั้งและเปิดให้บริการประชาชน ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนความก้าวหน้าในการดำเนินงานของบุคลากรและหน่วยงานในระดับกรม. . ." สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการตัดสินใจ ได้เสนอลำดับขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ (วิทวัส เหล่ามะโก, 2562, หน้า 6-7) ในขั้นที่ 6 การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ (Implement the decision) เมื่อผู้บริหารได้ทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ก็ควรมีการนำผลการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรกำหนดโปรแกรมของการตัดสินใจ โดยระบุถึงตารางเวลาการดำเนินงาน งบประมาณ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ ควรมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่จะช่วยให้การตัดสินใจเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้



ผู้บริหารควรกำหนดระเบียบวิธี กฎ และนโยบาย ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประสานงาน (Coordinating) การจัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดโดยมีรองผู้ว่าฯ เป็นประธานและท้องถิ่นจังหวัดเป็นเลขานุการ แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ พร้อมเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดความสำคัญของพื้นที่จริง โดยเฉพาะการติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดในชุมชน นอกจากนี้ สก. ยังสามารถบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เช่น กรมอนามัย และการประสานงานภาคประชาสังคม นำความเชี่ยวชาญมาขับเคลื่อนงานร่วมกันอย่างไร้รอยต่อ รวมทั้งใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งทางตรงและอ้อมเป็นทางการ เช่น แอปพลิเคชัน LINE เพื่อความรวดเร็วและยืดหยุ่นในการประสานงาน ระบบนี้สะท้อนความเป็นเอกภาพและความพร้อมในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานนโยบายน้ำดื่มสะอาดเกิดผลสัมฤทธิ์ในทุกพื้นที่ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . . มีรูปแบบหรือวิธีการในการประสานงาน ประกอบด้วย รูปแบบอย่างไม่เป็นทางการ และรูปแบบอย่างเป็นทางการ 1. อย่างไม่เป็นทางการ คือ ใช้แอปพลิเคชัน ไลน์ ในรูปแบบการสร้างกลุ่มไลน์เพื่อหารือและรับทราบปัญหา หรือแจ้งผลการดำเนินงานเบื้องต้น มีทั้งกลุ่มไลน์ระดับจังหวัด และกลุ่มไลน์คณะทำงานส่วนกลาง ที่ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบาย และ 2. รูปแบบอย่างเป็นทางการ คือ การจัดประชุมคณะทำงานฯ มีทั้งรูปแบบ Online และ Onsite. . .” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . . การประสานงานระหว่างหน่วยงานจากทาง



ส่วนกลางและสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดส่วนมากใช้ในรูปแบบแอปพลิเคชันในการติดต่อประสานงาน ส่ง รับ ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความรวดเร็วทันต่อความต้องการ แล้วจึงจะนำส่งในรูปแบบหนังสือราชการภายหลัง. . .” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายน้ำดื่มสะอาดฯ ระดับจังหวัด โดยมี ร.ผวจ. เป็นประธาน และมีท้องถิ่นจังหวัด ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในพื้นที่ และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ สถ. ยังส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่ต้องการการสนับสนุน เช่น การติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน วัด หรือ ศูนย์บริการประชาชน พร้อมทั้งสนับสนุนการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น. . .” อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราภรณ์ ศรีลาฤทธิ์ (2561) เรื่อง การนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกระทรวงมหาดไทยไปปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปปฏิบัติ ผลการศึกษา พบว่าปัญหาด้านความร่วมมือ เนื่องจากบางส่วนมองว่างานด้านยาเสพติดมีความอันตรายทำให้ไม่กล้าให้ข้อมูล และเห็นว่าไม่มีผลได้ผลเสียโดยตรงในการปฏิบัติ จึงไม่มีแรงผลักดันให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง

6. การรายงาน (Reporting) มีแนวทางการรายงานผลแบบจากบนลงล่าง โดยให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดส่งรายงานทุกสัปดาห์ผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น Google Sheets และ e-mail เพื่อความรวดเร็ว โปร่งใส และยืดหยุ่น นอกจากนี้ ยังให้คณะทำงานระดับจังหวัดจัดทำแผนตรวจคุณภาพน้ำอย่างน้อยเดือนละครั้ง และเชิญผู้ตรวจราชการกรมร่วมตรวจในพื้นที่จริง เพื่อให้



ข้อมูลสะท้อนสถานการณ์จริง การรายงานผลแยกเป็น 2 ด้าน คือ การพัฒนาระบบประปา และการติดตั้งตู้น้ำดื่ม ทำให้สามารถติดตาม วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .การรายงานผลตามรูปแบบระบบราชการจากบนลงล่าง โดยมีช่องทางรายงานผลการดำเนินการได้แก่ ผ่านช่องทาง Google Form Email และหนังสือราชการ. . .” สอดคล้องกับคำผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .ให้คณะทำงานขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของ อปท. ระดับจังหวัดจัดทำแผนการออกตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านของ อปท. และตู้น้ำสะอาดในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยให้มีการลงพื้นที่ตรวจสอบอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งแผนการออกตรวจสอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ เพื่อทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะประสานให้ผู้ตรวจราชการกรมที่ดูแลแต่ละพื้นที่รับผิดชอบลงพื้นที่ออกตรวจสอบคุณภาพประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตู้น้ำดื่มสะอาดพร้อมกับคณะทำงานฯ ระดับจังหวัด. . .” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ (เริ่มรายงานครั้งแรกวันศุกร์ที่ 16 พฤษภาคม 2568) ดังนี้ 1. ขอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอัปเดตสถานะการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายระดับอำเภอให้กรมส่งเสริมการ



ปกครองท้องถิ่นทราบผ่านระบบ Google Sheets และ 2. ขอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดรายงานผลการดำเนินการติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นไฟล์ Excel ส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์. .”

7. การจัดทำงบประมาณ (Budgeting) สก. ไม่มีงบประมาณโดยตรงในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนแต่ สก. ใช้บทบาทเชิงประสานงาน โดยผลักดันให้ อปท. บรรจุโครงการไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งขอรับงบในรูปแบบ “เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ” เพื่อสนับสนุนการก่อสร้างระบบประปาและปรับปรุงคุณภาพน้ำ นอกจากนี้ สก. ยังระดมความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อเสริมทรัพยากร ในด้านเทคนิค บุคลากร และงบประมาณ ทำให้นโยบายสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม แม้อยู่ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาด จะใช้วิธีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตั้งงบประมาณในการบริหารจัดการด้านน้ำอยู่แล้วทุกปี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายอย่างเช่นการประสานส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานของมูลนิธิต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนการให้บริการน้ำดื่มสะอาด. . .” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . .เนื่องด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำบริการสาธารณะของ



องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมิได้มีงบประมาณในการการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาจังหวัด ซึ่งกรณีดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่จึงมีการตั้งงบประมาณในการดูแลจัดการเรื่องน้ำดื่มไว้อยู่แล้ว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดให้เป็นไปตามมาตรฐาน. . ." สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 กรกฎาคม 2568) กล่าวว่า “. . . ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนสำหรับแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคแก่ประชาชน (ก่อสร้างและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน). . .” อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษญา วิฑูรกิจจา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจชีวภาพสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีส่วนเชื่อมโยงต่อปัญหางบประมาณและปัจจัยสนับสนุนไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกฤติ อีสริยานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ด้านบุคลากรและงบประมาณ สำหรับงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายโดยส่วนใหญ่จะเป็นงบดำเนินงานปกติของแต่ละหน่วยงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แต่งบประมาณนั้นก็ยังไม่ทันต่อสถานการณ์และความต้องการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ



ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นยังคงขาดความชัดเจนในการบริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ ควรมีการวางแผนกำลังคนที่ชัดเจน แนวทางการพัฒนากำลังคนที่ชัดเจน และมีการจัดสวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูล หรือสิทธิประโยชน์ให้แก่บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน
2. การจัดบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการวางแผนกำลังคนในการรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน และมีแนวทางการพัฒนากำลังคนที่ชัดเจน มีสวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูล หรือสิทธิประโยชน์ให้แก่บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน
3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ได้มาตรฐานทุกจังหวัด เพื่อการสนับสนุนขับเคลื่อนการตรวจคุณภาพน้ำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย
4. ประสานงานร่วมกับพื้นที่จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และเพิ่มความมั่นใจในการบริโภคน้ำสะอาดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ อปท. ของตน
5. ควรมีการจัดทำค่าของงบประมาณในการจัดทำโครงการพื้นที่ต้นแบบน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษาดูงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด
6. ควรมีการลงนามร่วม (MOU) ตามเป้าหมายที่กำหนดโดยผ่านทาง อปท. และภาคีเครือข่ายอย่างเช่นการประสานส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานของ



มูลนิธิต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนการให้บริการน้ำดื่มสะอาดอย่างชัดเจนและขับเคลื่อนให้
เกิดเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปที่ได้จากการผลการวิจัย ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการขับเคลื่อน
นโยบายน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน เพื่อจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการ
ทำงานที่ให้เกิดประสิทธิผลขององค์กร
2. ควรศึกษาในระดับพื้นที่ที่เป็นผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้ทราบถึง
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในระดับ
ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ
3. ความรู้การศึกษาถึงความพึงพอใจขอประชาชนผู้รับบริการน้ำดื่มสะอาด
บริการประชาชนในพื้นที่
4. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กรการ เช่น กลยุทธ์
ขององค์กรรูปแบบการบริหารองค์กรการ หรือปัจจัยสภาพแวดล้อม เป็นต้น



เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2567). ประวัติความ

เป็นมา. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2568, จาก

<https://www.dla.go.th/servlet/DLAServlet?visit=history>

กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2567). แผนปฏิบัติ

ราชการ 5 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ฉบับปรับปรุง (ครั้งที่ 2).

ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2568, จาก

<https://www.dla.go.th/upload/templateOrganize/menu/2567/6/1717732986605.pdf>

จิตรารักษ์ ศรีลาฤทธิ์. (2561). การนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ของกระทรวงมหาดไทยไปปฏิบัติ: การแก้ไขปัญหายาและข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบายไปปฏิบัติ. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฐานิสรา กาบบัวศรี. (2562). เทคนิคและกระบวนการ POSDCoRB. วารสาร

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1(3), 18-20.

พิชญา วิฑูรทิจจา. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจ

ชีวภาพสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐ

ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



วิทวัส เหล่ามะกอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS. ขอนแก่น: สำนักบริหารและการพัฒนาวิชาการ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD 6102 ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สกฤติ อีสริยานนท์. (2564). การประเมินผลนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัยคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 1 ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น สัมภาษณ์ 14 กรกฎาคม 2568

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 2 ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน, กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2568

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 3 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ, กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2568